sused said teise korralduse. linnaelanikud jagati maksutsensuse järele 7 klassi, mis veel vähemaisse alamklassidesse jagunesid. See uus korraldus kestis seni, kuni keiser Paul I 1796. a. 28. novembri (v. k.) ukaasiga uue korra kaotas ja vana kord uuesti maksma hakkas. Katarina II ajal, kui maavalitsemist uuele alusele seati, kavatseti Liivimaa 4 endise maakonna asemele 8 luua. Volmari-Valga ja Tartu maakonna vahele pidi kujunema uus; sellele oli tarvis maakonna-linn ehitada, 1783. a. 7. oktoobri (v. k.) määruse järele pidi see Vana-Koiola kroonumõisas tekkima. Pärastpoole ei peetud seda kohta uue linna ehitamiseks soodsaks ja määrati selleks 1784. a. 6. juuli (v. k.) keiserliku ukaasiga Võru mõisa, mis tolle-aegselt omanikult parun Karl Ludvig von Mengdenilt 57 000 hõberubla eest ära osteti. Võru linnast kujunes Võru maakonna keskkoht. Võru maakonda eraldusid Tartu maakonnast lõunapoolsemad kihelkonnad: Võru, Põlva, Räpina, Vastseliina, Rõuge, Hargla, Karula, Urvaste, Antsla ja Kanapää. Muutus tuli Tartumaale ka põhjas. Riia „statthalterschafti" nimel 1786. a. avaldatud käsukirja järele kuuluvad sel ajal Viljandi maakonda ka veel Laiuse, Palamuse ja Kursi, kuid juba Liivimaa ülemkonsistooriumi ringkirja järele 1804. a. on need kihelkonnad Tartu maakonnas ja Tartu praostkonnas. Muidu maksid Tartumaa valitsemise suhtes samad korraldused kui mujal Eesti- ja Liivimaal; maakond kuulus Riia kuberneride ja kindralkuberneri võimupiirkonda; maa-omavalitsusest võttis ainult aadel osa.

Talupoegade seisukord oli siin sama viletsaks kujunenud kui mujal Eesti- ja Liivimaal. Ärevusega oodati reforme. Katarina valitsuse ajal seati Vene sisemaa eeskujul pearaha (70 kop. hinge pealt) sisse. Venemaal õiendasid selle maksu mõisnikud, siin nõuti seda aga vallavalitsuste kaudu talupoegadelt, kel seda aga tihti raske oli maksa. 1784. a. määras maavalitsus, et mõisnikud maksujõuetute eest pearaha ära tasuksid ja selle talupojalt teoga tagasi nõuaksid. See andis mõisnikele uusi võimalusi raskeid kohustusi talupoegade peale veeretada, mis ärevust sünnitas. Talupoegade seas oldi arvamisel, et pearaha maksmisega on kõik muud orjused ja koormused mõisa vastu kaotatud; kõneldi ka, et nüüd kõik talupojad kroonu alla on läinud. Meeleärevus tekitas talupoegade keskel vastuhakkamisi, mis Räpinas koguni Vene soldatite ja talupoegade vaheliseks lahinguks kujunes: 5 talupoga said surma, 8 haavata. Karulas aeti vastuhakkajad läbi lipu. Vastuhakkamised olid ka Pühajärve vallas, kus 1783. a. talurahvas orjuse kergendust palus. Vastuseks toodi Tartust sõdurid ja asetati taludesse söömale. Sama kordus ka 1797. a., mil isegi verine kokkupõrge ähvardus tulla ja ainult osalt ülemuse järeleandel soikus. Kohalisil talupoegade vastuhakkamisil ei olnud muidugi mingisuguseid tagajärgi nende olukorra parandamise suhtes. Vastupidi, nende põlv aina raskenes. Mõisnikkude toreduse-tagaajamine, pillav ja priiskav elu vajas ikka suuremaid ja suuremaid väljaminekuid, mida talupojad ja mõisad pidid andma. Tuluallikate leidmiseks kaotati rahvarikkad külad, talupojad suruti sooservile ning metsadesse ja asemele asutati uued maandikud ning karjamõisad ja orjastatud talupojale litsuti koormat ligi. Ühtlasi pandi käima ka